

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOJE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2009 m. gegužės 29 d. Nr. FA-P-10-12-68
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 1-ojo audito departamento
direktorės Vitos Jurkevičienės
2008-06-12 pavedimą Nr. P-10-12

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:
Vyriausioji valstybinė auditorė Aina Aleškevičienė (grupės vadovė)
Vyriausioji valstybinė auditorė Liudmila Jankovskaja
Vyresnysis valstybinis auditorius Kornelijus Kleinauskas

Auditas pradėtas 2008-06-16
Auditas baigtas 2009-05-29

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrolė.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	3
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	5
1. Dėl apskaitos tvarkymo ir finansinės atskaitomybės sudarymo	5
2. Dėl valstybės lėšų naudojimo teisėtumo	9
3. Kiti pastebėjimai	17
4. Rekomendacijos	19
Priedai	21

IŽANGA

Valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas atliktas Valstybės kontrolės 1-ojo audito departamento direktorės Vitos Jurkevičienės 2008-06-16 pavedimu Nr. P-10-12. Auditą atliko vyriausioji valstybinė auditorė Aina Aleškevičienė (grupės vadovė), vyriausioji valstybinė auditorė Liudmila Jankovskaja ir vyresnysis valstybinis auditorius Kornelijus Kleinauskas.

Audito tikslas – įvertinti audituojamojo subjekto 2008 metų finansinės atskaitomybės ir kitų ataskaitų duomenų tikrumą ir teisingumą bei valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams bei pareikšti nepriklausomą nuomonę; įvertinti valstybės biudžeto asignavimų 2009 metams poreikio planavimą teisėtumo požiūriu.

Audituojamas laikotarpis – 2008 metai.

Audituojamas subjektas – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, adresas: Gedimino pr. 19, LT-01103 Vilnius, identifikavimo kodas 188675190.

Auditujamu laikotarpiu Žemės ūkio ministerijai vadovavo ministrė Kazimira Danutė Prunskienė, nuo 2008 m. gruodžio 8 d. – Kazys Starkevičius. Buhalterinės apskaitos skyriui vadovavo Gileta Buitkienė.

Valstybinio audito ataskaitoje pateikti tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie Žemės ūkio ministerijos 2008 m. finansines ir kitas ataskaitas, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pareiškiami valstybinio audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Auditotos Žemės ūkio ministerijos 2008 m. finansinės atskaitomybės formos:

Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. balansas (forma Nr. 1) su priedais, Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2), Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2008 m. apyskaita (forma Nr. 3), Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2008 m. apyskaita (forma Nr. 4), Biudžetinių įstaigų bei valstybinių mokslo ir studijų institucijų pajamų įmokų į biudžetą 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 5), Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 6), Finansinio turto 2008 m. apyskaita (forma Nr. 7), Atsiskaitymų už ilgalaikio materialiojo turto nuomą 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 8), Valstybės valdžios, valdymo, teisėsaugos, vidaus reikalų, saugumo, kitų viešosios tvarkos ir visuomenės apsaugos institucijų ir įstaigų etatų ir struktūros

plano įvykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-1), Kitų įstaigų (ir mokslinio tyrimo) etatų ir struktūros plano įvykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-9), Valstybės lėšų, skirtų kapitalo investicijoms finansuoti, panaudojimo pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-11), Vertinimo kriterijų suvestinė įvykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-12).

Audituojamu laikotarpiu ministerija ir 21 jai pavaldi biudžetinė įstaiga vykdė 15 programų. Šioms programoms vykdyti 2008 metams patvirtinta¹ 2 442 168 tūkst. Lt asignavimų, iš jų – 2 413 690 tūkst. Lt išlaidoms (iš jų 44 849 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) ir 28 478 tūkst. Lt turtui įsigyti, 77 625 tūkst. Lt pajamų įmokų į valstybės biudžetą. Ministerija 2008 metais gavo 1 986 701 tūkst. Lt biudžeto asignavimų, panaudojo – 1 986 677 tūkst. Lt.

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus².

Auditas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, jog finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų ir valstybės lėšos ir turtas valdomas, naudojamas ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas yra neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Auditui taikytas kiekybinio reikšmingumo lygis: 0,5 proc. visų kasinių išlaidų, tai yra 9 933,4 tūkst. Lt. Šis nustatytas reikšmingumo lygis yra didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma parodo, kad finansinės ataskaitos, kuriose yra nurodytos išlaidos, visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingos.

Be to, vertintas kokybinis kiekvienos nustatytos klaidos reikšmingumas.

Siekdami gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, susipažinome su Žemės ūkio ministerijos veikla, vidaus kontrolės aplinka ir procedūromis, nustatėme kontrolės procedūrų veiksmingumą ir nuoseklumą, vertinome apskaitos sistemą, atlikome rizikos veiksnių analizę, nustatėme reikšmingų rizikos veiksnių galimą poveikį metinėms finansinėms ir kitoms ataskaitoms, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumui ir jų naudojimui įstatymų nustatytiems tikslams.

Atliktos didelės apimties savarankiškos audito procedūros darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų bei socialinių išmokų (pašalpų), turto, išlaidų, pajamų ir kompensuotų nuompinigių apskaitos srityse.

Valstybės kontrolės 2008 m. valstybinio audito programoje buvo numatyta sisteminių tyrimų sritis – Europos Sąjungos finansinė parama ir jos įsisavinimas. Šioje sisteminių tyrimų srityje buvo atliktos mažos apimties savarankiškos audito procedūros.

¹ Lietuvos Respublikos 2008 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2007-12-06 Nr. X-1353, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-01-30 nutarimas Nr. 79 „Dėl 2008 m. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto patvirtintų asignavimų paskirstymo pagal programas“ (2008-12-31 redakcija).

² Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Teisėtumo požiūriu įvertintas valstybės biudžeto asignavimų poreikio 2009 metų išlaidoms ir nefinansiniam turtui įsigyti planavimas. Vertindami, kaip ministerija, valdanti akcijas patikėjimo teise, atstovauja valstybei, atskiras audito procedūras atlikome akcinėje bendrovėje „Jonavos grūdai“.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Dėl apskaitos tvarkymo ir finansinės atskaitomybės sudarymo

Biudžeto sandaros įstatymo³ 2 straipsnio 4 dalis nustato, kad biudžetinių įstaigų pajamoms priskiriamos biudžetinių įstaigų, atliekant funkcijas, numatytas jų veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose, gaunamos lėšos, naudojamos vadovaujantis įstatymais arba Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais šių įstaigų išlaidoms apmokėti ir kitiems įstaigos poreikiams, to paties įstatymo straipsnio 13 dalis nustato, kad specialioji programa yra veiklos, skirtos institucijos, biudžetinės įstaigos misijai įgyvendinti, plano dalis, kuri finansuojama iš įmokėtų į valstybės biudžeto sąskaitas biudžetinių įstaigų pajamų, taip pat kitų įstatymais ir Vyriausybės nutarimais patvirtintų konkrečiam tikslui numatytų lėšų. Žemės ūkio ministerija pagal su Lietuvos Respublikos finansų ministerija nesuderintų Laikino Bendrijos cukraus pramonės restruktūrizavimo paramos ir mokėtinis restruktūrizavimo sumos administravimo ir kontrolės taisyklių⁴ 64-65 punktus, Specialiosios žemės ūkio biudžetinių įstaigų mokamų paslaugų teikimo programos pajamoms nepagrįstai priskyrė baltojo cukraus gamintojų sumokėtas mokėtinis restruktūrizavimo sumas (laikiną restruktūrizavimo mokestį), skirtas restruktūrizavimo fondui kaupti ir priskiriamas pervedamoms į Lietuvos Respublikos finansų ministerijos tvarkomą valstybės išdo sąskaitą Europos žemės ūkio garantijų fondo lėšoms (Europos Sąjungos biudžeto įplaukoms).

Suvestinėje Specialiosios žemės ūkio biudžetinių įstaigų mokamų paslaugų teikimo programos (programos kodas 01.81) Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2008-12-31 ataskaitoje (forma Nr. 2, 85 eil.), Biudžetinių įstaigų bei valstybinių mokslo ir studijų institucijų pajamų įmokų į biudžetą 2008-12-31 ataskaitoje (forma Nr. 5, 2 eil.) neteisingai nurodyta baltojo cukraus gamintojų sumokėta 52 851,8 tūkst. Lt mokėtina restruktūrizavimo suma (laikinas restruktūrizavimo mokestis).

³ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas (2007-12-06 įstatymo Nr. X-1354 redakcija).

⁴ Žemės ūkio ministro 2006-10-30 įsakymas 3D-415 „Dėl laikinos bendrijos cukraus pramonės restruktūrizavimo pagalbos administravimo ir kontrolės taisyklių patvirtinimo“ (2008-04-09 įsakymo Nr. 3D-198 redakcija); 2006 m. vasario 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 320/2006, nustatantis laikiną Bendrijos cukraus pramonės restruktūrizavimo schemą ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1290/2005 dėl bendrosios žemės ūkio politikos finansavimo.

Pagal Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo⁵ 5 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktų ir 6 straipsnio 2 dalies nuostatas nekilnojamojo turto kadastro objektais laikomi statiniai ir patalpos, kurių kadastriniai duomenys įrašomi į Nekilnojamojo turto kadastrą. Pagal Nekilnojamojo turto registro įstatymo⁶ 9 straipsnio 1 dalies 2 ir 4 punktus, statiniai ir patalpos registruojami Nekilnojamojo turto registre, pagal šio įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktus – į nekilnojamuosius daiktus registruojamos nuosavybės ir patikėjimo daiktinės teisės.

Ministerijai pavaldi įstaiga – Lietuvos valstybinis žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centras (toliau – Žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centras), nesivadovaudamas Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių⁷ 15 punkto reikalavimu, įtraukė į ilgalaikio turto sąskaitas:

012 „Pastatai“ – 18 960 Lt,

013 „Kiti statiniai“ – 7 782 466 Lt,

vertės turtą, kurio kadastriniai matavimai neatlikti, kuris Nekilnojamojo turto kadastre nėra įteisintas kaip pastatai ir statiniai, taip pat šis turtas bei nuosavybės ir patikėjimo teisės į jį nėra įrašyti į Nekilnojamojo turto registrą.

Atkreipiame dėmesį, kad Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo⁸ 15 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad valstybei ir savivaldybei nuosavybės teise priklausantis registruotinas turtas teisės aktų nustatyta tvarka turi būti registruojamas viešuosiuose registruose.

Negalėjome nustatyti, ar šis apskaitoje užregistruotas turtas tikrai nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikai, o patikėjimo teise – Žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centrui.

Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių⁹ 306 punkte nurodyta, kad lėšų, gautų fondams sudaryti, sumomis sąskaita 280 „Kiti fondai“ kredituojama ir šiomis sumomis debetuojama sąskaita 112 „Kitos lėšos“.

Ministerija 7 500 tūkst. Lt Specialiosios kaimo rėmimo programos lėšų pervedė 2008-07-25 mokėjimo pavedimu Nr. 383128 į Lietuvos banke Lietuvos Respublikos finansų ministerijos vardu atidarytą valstybės išdo sąskaitą, skirtą pasėlių draudimo įmokų žemės ūkio veiklos subjektams ir draudimo įmonių išlaidų kompensavimo lėšoms.

Žemės ūkio ministerija, neturėdama piniginių lėšų banko sąskaitoje ir nesivadovaudama Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių¹⁰ 1 punktu, 2008-12-31 surašė buhalterinę pažymą Nr. 18BA-298 ir atliko atitinkamus buhalterinius įrašus apskaitos dokumentuose: debetavo

⁵ Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymas (2003-05-27 įstatymo Nr. IX-1582 redakcija).

⁶ Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymas (2001-06-21 įstatymo Nr. IX-391 redakcija).

⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymas Nr. 70 „Dėl biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių patvirtinimo“ (2005-12-30 įsakymo Nr. 1K-405 redakcija).

⁸ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas (2006-07-18 įstatymo Nr. X-771 redakcija).

⁹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymas Nr. 70 „Dėl biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių patvirtinimo“ (2005-12-30 įsakymo Nr. 1K-405 redakcija).

¹⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymas Nr. 70 „Dėl biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių patvirtinimo“ (2005-12-30 įsakymo Nr. 1K-405 redakcija).

sąskaitą 178 „Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais“ ir kreditavo sąskaitą 280 „Kiti fondai“ 7 500 tūkst. Lt suma. Tokia sąskaitų korespondencija (D-178, K-280) yra neteisinga ir Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklėse¹¹ nenustatyta.

Ministerijos Išlaidų sąmatų vykdymo 2008-12-31 balanso (forma Nr. 1) 38 eilutėje „Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais“ 4 stulpelyje 7 500 tūkst. Lt suma nurodyta kaip gautina iš Lietuvos Respublikos finansų ministerijos.

Ministerijos Išlaidų sąmatų vykdymo 2008-12-31 balanse (forma Nr. 1) 38 eilutėje „Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais“ 4 stulpelyje ir 58 eilutėje „Kiti fondai“ 4 stulpelyje minėtų sąskaitų likučiai padidinti 7 500 tūkst. Lt suma.

Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių¹² 68 punkte nurodyta, kad sąskaita 050 „Gyvūnai, gyvuliai ir jų prieauglis“ skirta penimųjų, veislinių ir kitų gyvulių nepriklausomai nuo jų vertės, taip pat gyvūnų ir gyvulių prieauglio apskaitai. Patikrinus Žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centro buhalterinės apskaitos registrus (Materialinių vertybių pajamų orderius, nurašymo aktus, didžiąją knygą), 2008 metų finansinėje atskaitomybėje pateiktus duomenis, nustatyta, kad Žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centras netvarko savo filialuose auginamų žuvų apskaitos.

Todėl negalime patvirtinti, kad ministerijos suvestiniame Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. balanse (forma Nr. 1) 8 eilutės „Gyvūnai, gyvuliai ir jų prieauglis“ 4 stulpelyje „Likutis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje“ nurodytas minėtos sąskaitos likutis 331,6 tūkst. Lt yra teisingas. Taip pat negalime patvirtinti, kad Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2008 m. gruodžio 31 d. apskaita (forma Nr. 4) yra teisinga.

Žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centras 2007 m. birželio 21 d. su fiziniu asmeniu sudarė autorinę sutartį dėl filmo apie vykdomus žuvivaisos, žuvų pagausinimo bei kitus su žuvininkyste susijusius darbus sukūrimo už 35 000 Lt. Žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centras nesivadovavo Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių 20 ir 22.1 punktų reikalavimais, nes sukurto filmo neįtraukė į 010 „Nematerialusis turtas“ sąskaitą.

Ministerijai pavaldi įstaiga – Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba iš VŠĮ „NPR“ 2008-03-28 Priėmimo perdavimo aktu gautą Kompiuterizuotos bandinių registravimo ir tyrimų rezultatų pateikimo informacinės sistemos 27 999,30 Lt vertės papildymą, nesivadovaudama Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių 23 punkto reikalavimu, nepadidino ilgalaikio nematerialiojo turto (inventorinis Nr. 001185), apskaitomo 010 „Nematerialusis turtas“ sąskaitoje.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-10-19 nutarimo Nr. 1250 „Dėl Pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti valstybės ir savivaldybių turto nurašymo, išardymo

¹¹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymas Nr. 70 „Dėl biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių patvirtinimo“ (2005-12-30 įsakymo Nr. 1K-405 redakcija).

¹² Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymas Nr. 70 „Dėl biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių patvirtinimo“ (2005-12-30 įsakymo Nr. 1K-405 redakcija).

ir likvidavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 2.1 punkte nustatyta, kad biudžetinių įstaigų ilgalaikis materialusis turtas – turtas, kuris naudingai eksploatuojamas ilgiau negu vienerius metus, o jo įsigijimo vertė – ne mažesnė kaip 1000 Lt. Žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centras pagal 2008-12-30 buhalterinę pažymą „Dėl statybos vertės padidinimo Žeimenos lašišinių žuvų veislyne“, atlikus lauko elektros tinklų linijos esminio pagerinimo darbus, įsigyto trumpalaikio turto (šviestuvai 5 vnt. po 646 Lt) ir atsargų (halogeninės ir elektrinės lemputės 23 vnt. po 4,34 Lt) 3 330 Lt verte nepagrįstai padidino ilgalaikio materialiojo turto (inventorinis Nr. 4-130093), apskaitomo 013 „Kiti statiniai“ sąskaitoje, įsigijimo vertę.

Dėl nurodytų priežasčių ministerijos suvestiniame Išlaidų sąmatų vykdymo balanse (forma Nr. 1) 63 tūkst. Lt sumažinti sąskaitų 010, 021 ir 250 likučiai ir 3,3 tūkst. Lt padidinti sąskaitų 013, 020 ir 250 likučiai.

Žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centras, nesivadovaudamas Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija¹³, už įsigytą ilgalaikį turtą apmokėjo iš prekių ir paslaugų (2.2) išlaidų ekonominės klasifikacijos kodų straipsnių:

1. Pagal PVM sąskaitas faktūras 2008-02-22 Nr. MTX-POU1232ROSO, 2008-02-29 Nr. 802085 ir 2008-06-04 Nr. 020020 už įsigytus 4 kompiuterius vietoj ekonominės klasifikacijos kodo 3.1.1 „Ilgalaikio materialiojo turto kūrimas ir įsigijimas“ 11 079 Lt apmokėjo iš 2.2.1.1.1.10 „Kitų prekių“ išlaidų ekonominės klasifikacijos kodo;

2. Pagal 2007-11-15 PVM sąskaitą faktūrą Nr. 528 už atliktą gręžinio, esančio Žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centro Šilavoto filiale, kapitalinį remontą vietoje išlaidų ekonominės klasifikacijos kodo 3.1.1 „Ilgalaikio materialiojo turto kūrimas ir įsigijimas“ 49 653,22 Lt apmokėjo: 2007 metais – 10 000 Lt, 2008 metais – 39 653,22 Lt iš 2.2.1.1.1.15 „Ilgalaikio materialiojo turto einamojo remonto“ išlaidų ekonominės klasifikacijos kodo. Be to, Žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centras, nesivadovaudamas Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių¹⁴ 23 punkto reikalavimais, minėto gręžinio kapitalinio remonto darbų verte nepadidino ilgalaikio materialiojo turto (inventorinis Nr. 6-160012), apskaitomo 016 „Kitos mašinos ir įrenginiai“ sąskaitoje, įsigijimo vertės 49 653,22 Lt.

Žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centras, nesivadovaudamas Investicijų įstatymo¹⁵ 3 straipsnio 4 dalies 1 punktu (valstybės kapitalo investicijos naudojamos ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui sukurti, įsigyti ir jo vertei padidinti) ir Lietuvos Respublikos valstybės ir

¹³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymas Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ (2005-09-29 įsakymo Nr. 1K-280 redakcija).

¹⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymas Nr. 70 „Dėl biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių patvirtinimo“ (2005-12-30 įsakymo Nr. 1K-405 redakcija).

¹⁵ Lietuvos Respublikos investicijų įstatymas, 1999-07-07 Nr. VIII-1312.

savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija¹⁶, valstybės biudžeto lėšas, skirtas ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti, naudojo kitoms prekėms ir paslaugoms apmokėti:

1. Pagal PVM sąskaitas faktūras 2008-12-17 Nr. 8850 ir 2008-12-18 Nr. 0012 už įsigytas atsargines dalis vietoje išlaidų ekonominės klasifikacijos kodo 2.2.1.1.1.06. „Transporto išlaikymas“ 3 912 Lt apmokėjo iš 3.1. „Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo“ išlaidų ekonominės klasifikacijos kodo (3.1.1.2.1.1 „Transporto priemonės“ ir 3.1.1.2.1.2 „Kitos mašinos ir įrenginiai“);

2. Pagal PVM sąskaitas faktūras 2008-01-09 Nr. 4165 ir 2008-02-21 Nr. 7792 už įsigytą trumpalaikį turtą ir atsargas (šviestuvus, lempas) vietoje ekonominės klasifikacijos kodo 2.2.1.1.1.10 3 330,20 Lt apmokėjo iš 3.1. „Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo“ išlaidų ekonominės klasifikacijos kodo 3.1.1.2.1.3 „Kiti pastatai ir statiniai“.

Dalis (58 tūkst. Lt) biudžeto asignavimų panaudota nesivadovaujant Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija. Kitoms prekėms skirti asignavimai panaudoti kitų paslaugų išlaidoms dengti, o kitoms paslaugoms skirti asignavimai – turtui įsigyti. Šios išlaidos neteisingai nurodytos metinėse ataskaitose. Be to, ministerijos suvestiniame Išlaidų sąmatų vykdymo balanse (forma Nr. 1) 49,7 tūkst. Lt sumažinti sąskaitų 016, 020 ir 250 likučiai.

2. Dėl valstybės lėšų naudojimo teisėtumo

Žemės ūkio ministerija pagal 2008-08-21 sutartį Nr. 8P-375 su vokiečių firma IFW Institut für Nationale und Internationale Fleisch- und Ernährungswirtschaft Heidelberg GmbH ir UAB „AgroBalt“ už 690 tūkst. Lt (199 837,81 EUR) iš Specialiosios kaimo rėmimo programos (kodas 01.29) lėšų įsigijo parodos AgroBalt[®] prekės ženklą, logotipą ir Interneto tinklalapį www.agrobalt.lt (toliau – AgroBalt prekės ženklas). Žemės ūkio ministerija įsigytą AgroBalt prekės ženklą iš karto perdavė laikinai ir neatlygintinai naudotis Lietuvos žemės ūkio universitetui 2008-09-29 sutartimi Nr. 8P-382 „Dėl ilgalaikio bendradarbiavimo organizuojant ir rengiant parodą AgroBalt[®]“. Tokia sutartis Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme¹⁷ nenumatyta, todėl AgroBalt prekės ženklas perduotas nesilaikant šio įstatymo 8¹ straipsnio 4 punkte numatyto viešosios teisės principo, kad sandoriai dėl valstybės turto turi būti sudaromi tik teisės aktų, reglamentuojančių disponavimą valstybės turtu, nustatytais atvejais ir tvarka. Ši sutartis taip pat neatitinka Valstybės turto perdavimo panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir

¹⁶ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymas Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ (2005-09-29 įsakymo Nr. 1K-280 redakcija).

¹⁷ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, (2006-07-18 įstatymo Nr.X-771 redakcija).

naudotis tvarkos aprašo¹⁸ 3 punkto (nėra Žemės ūkio ministerijos sprendimo, kuriame būtų nurodytas panaudos sutarties terminas ir perduodamo turto paskirtis) ir 7.6 punkto (nėra įformintas turto valdytojo sprendimo priedas, kuriame būtų nurodyta turto inventorinis numeris, įsigijimo ir likutinė vertė), taip pat ir Prekių ženklų įstatymo¹⁹ 44 straipsnio nuostatų, reglamentuojančio teisės žymėti paslaugas prekės ženklu perdavimą. Pagal sutartį įsigytas Interneto tinklalapis www.agrobalt.lt neveikia, AgroBalt prekės ženklas po 2008 m. spalio 2 – 4 dienomis vykusios parodos nebuvo naudojamas, todėl Žemės ūkio ministerija nesilaikė Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo²⁰ 8¹ straipsnio 2 ir 3 punktuose nurodytų valstybės turto valdymo, naudojimo ir juo disponavimo efektyvumo ir racionalumo principo.

Ministerija valstybės biudžeto lėšas AgroBalt prekės ženklui įsigyti panaudojo neekonomiškai, įsigytas AgroBalt prekės ženklas nebuvo naudojamas efektyviai ir racionaliai. Ministerija perdavė AgroBalt prekės ženklą laikinai ir neatlygintinai naudotis Lietuvos žemės ūkio universitetui, nesivadovaudama teisės aktais.

Biudžeto sandaros įstatymo²¹ 2 straipsnio 1 dalyje ir 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte asignavimų valdytojui yra numatyta galimybė skirti valstybės biudžeto lėšas tik pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms, o kitiems subjektams – tik jų atliekamoms viešojo administravimo funkcijoms vykdyti. Žemės ūkio ministerija ne viešojo administravimo funkcijoms priskirtus darbus ir paslaugas galėjo pirkti Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka – vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių²² 81 punktu, asignavimų valdytojais, organizuodami programų, finansuojamų iš valstybės ir savivaldybių biudžetų, vykdymą, turi teisę Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka iš įmonių, įstaigų ir organizacijų pirkti paslaugas ir darbus, nepriskirtus asignavimų valdytojo ar jam pavaldžių biudžetinių įstaigų funkcijoms. Asignavimų valdytojais su įmonėmis, įstaigomis ir organizacijomis atsiskaito iš asignavimų valdytojams patvirtintų asignavimų už faktiškai atliktus darbus ir paslaugas, numatytus sutartyse. Žemės ūkio ministerija nesivadovavo šiais teisės aktais ir netaikydama nei vieno iš Viešųjų pirkimų įstatymo²³ 42 straipsnio 1 dalyje ir 86 straipsnio 1 dalyje numatytų pirkimo būdų, nesivadovaudama Viešųjų pirkimų įstatymo²⁴ 85 straipsnio nuostatomis ir netaikydama nei vieno

¹⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-12-03 nutarimas Nr. 1890 „Dėl valstybės turto perdavimo panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos aprašo patvirtinimo“ (2007-02-21 nutarimo Nr. 229 redakcija).

¹⁹ Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas, 2000-10-10 Nr. VIII-1981.

²⁰ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, (2006-07-18 įstatymo Nr.X-771 redakcija).

²¹ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, (2003-12-23 įstatymo Nr. IX-1946 redakcija).

²² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ (2005-06-21 nutarimo Nr. 687 redakcija).

²³ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas (2005-12-22 įstatymo Nr. X-471 redakcija).

²⁴ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas (2008-07-03 įstatymo Nr. X-1673 redakcija).

Žemės ūkio ministerijos viešųjų supaprastintų pirkimų taisyklių 97 punkte numatytų būdų²⁵ 2008 metais neteisėtai finansavo:

1. Valstybės įmonę Žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūrą ir valstybės įmonę Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrą.

Žemės ūkio ir kaimo plėtros įstatymo²⁶ 28 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad siekdamas žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo priemonių efektyvumo, Vyriausybės įgaliotos institucijos tiria žemės ūkio ir maisto produktų rinką ir plėtoja jos informacinę sistemą – šių funkcijų vykdymas pagal Viešojo administravimo įstatymo²⁷ 2 straipsnio 1 dalį ir 5 straipsnį nepriskiriamas viešojo administravimo veiklai. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-12-21 nutarimo²⁸ Nr. 2079 „Dėl įgaliojimų įgyvendinant Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo plėtros įstatymą suteikimo“ 1.1.5 punktu Žemės ūkio ministerija buvo įgaliota tirti žemės ūkio ir maisto produktų rinką, plėtoti jos informacinę sistemą. Žemės ūkio ministras 2006-06-01 įsakymu²⁹ Nr. 3D-229 patvirtintų Rinkos informacinės sistemos, atitinkančios Europos Sąjungos reikalavimus, plėtojimo programos vykdymo finansavimo taisyklių 4 punktu ir 2004-04-08 įsakymu³⁰ Nr. 3D-156 patvirtintų Žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos nuostatų 4 punktu Rinkos informacinės sistemos, atitinkančios Europos Sąjungos reikalavimus, plėtojimo programos darbų vykdymą pavedė ir finansavimą skyrė valstybės įmonėms: Žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūrai (2008 metais šiems darbams pagal sutartis vykdyti pervesta 4 371 200,17 Lt) ir Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrui (2008 metais šiems darbams vykdyti pagal 2008-01-28 sutartį Nr. 8P-009 ir papildomus susitarimus – 2008-03-31 Nr. 8P-085, 2008-10-20 Nr. 8P-452 2006-09-26 Nr. 11F-32/99 pervesta 13 858 398,73 Lt).

2. Viešąją įstaigą Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybą.

Žemės ūkio ir kaimo plėtros įstatymo³¹ 27 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad siekdamas sukaupti informaciją, reikalingą žemės ūkio ir kaimo plėtros politikai formuoti, Vyriausybės įgaliotos institucijos kasmet atlieka savanoriškus žemės ūkio veiklos subjektų ūkinės-finansinės veiklos rezultatų tyrimus ir plėtoja ūkių apskaitos duomenų tinklą. Žemės ūkio ministras 2001-04-27 įsakymu Nr. 132 patvirtintų Lietuvos žemės ūkio produkcijos gamintojų ūkinės – finansinės veiklos rezultatų tyrimo taisyklių³² 7 punktu ir 2006-05-24 įsakymu Nr. 3D-211 patvirtintų Ūkių

²⁵ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008-09-15 įsakymas Nr. 3D-502 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos viešųjų pirkimų“.

²⁶ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo plėtros įstatymas, 2002-06-25 Nr. IX-987.

²⁷ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (2006-06-27 įstatymo Nr. X-736 redakcija).

²⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-12-21 nutarimas Nr. 2079 „Dėl įgaliojimų įgyvendinant Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo plėtros įstatymą suteikimo“.

²⁹ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006-06-01 įsakymas Nr. 3D-229 „Dėl rinkos informacinės sistemos, atitinkančios Europos Sąjungos reikalavimus, plėtojimo programos vykdymo finansavimo taisyklių patvirtinimo“.

³⁰ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004-04-08 įsakymas Nr. 3D-156 „Dėl Žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“.

³¹ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo plėtros įstatymas, 2002-06-25 Nr. IX-987.

³² Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2001-04-27 įsakymas Nr. 132 „Dėl Lietuvos žemės ūkio produkcijos gamintojų ūkinės – finansinės veiklos rezultatų tyrimo taisyklių patvirtinimo“ (2006-04-10 įsakymo Nr. 3D-143 redakcija).

apskaitos duomenų tinklo kūrimo ir įgyvendinimo darbų finansavimo taisyklių³³ 5 ir 14 punktais Ūkių apskaitos duomenų tinklo kūrimo ir įgyvendinimo darbų, pagal Viešojo administravimo įstatymo³⁴ 2 straipsnio 1 dalį ir 5 straipsnį nepriskiriamų viešojo administravimo veiklai, vykdymą pavedė ir finansavimą numatė Lietuvos Respublikos Vyriausybės neįgaliotai viešajai įstaigai Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybai. Žemės ūkio ministerija 2008 metais pagal ne Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka sudarytą 2008-01-31 sutartį Nr. 8P-012 ir 2008-03-28 susitarimą Nr. 8P-073 ūkių apskaitos duomenų tinklo kūrimo įgyvendinimo darbams finansuoti viešajai įstaigai Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybai iš Žemdirbių mokymo, švietimo ir informavimo programos pervedė 1 668 000 Lt.

Žemės ūkio ministerija neužtikrino Biudžeto sandaros įstatymo³⁵ 5 straipsnio 1 dalies 7 punkte biudžeto asignavimų valdytojui numatytos pareigos užtikrinti programų vykdymo ir paskirtų asignavimų naudojimo teisėtumą ir ekonomiškumą.

Žemės ūkio ministerija, ne Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka parinkdama paslaugos teikėjus ir darbų vykdytojus, neturinčius biudžetinės įstaigos statuso, valstybės biudžeto asignavimus galėjo panaudoti ne pačiu ekonomiškiausiu būdu.

Biudžeto sandaros įstatymo³⁶ 5 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktai asignavimų valdytojui numato pareigą paskirstyti jam skirtas biudžeto lėšas pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms, nustatyti ir tvirtinti pavaldžių įstaigų programas, jų sąmatas, neviršijant šioms programoms patvirtintų bendrųjų asignavimų, tarp jų išlaidoms, iš jų – darbo užmokesčiui, ir turtui įsigyti, sumų. Biudžetinių įstaigų įstatymo³⁷ 7 straipsnyje numatyta, kad biudžetinės įstaigos yra finansuojamos iš valstybės biudžeto pagal asignavimų valdytojų patvirtintas sąmatas, laikantis finansų ministerijos nustatytų finansavimo taisyklių ir išdo procedūrų. Žemės ūkio ministerijos pavaldi įstaiga – Programos “Leader” ir žemdirbių mokymo metodikos centras (toliau - Mokymo metodikos centras) iš Žemės ūkio ministerijos jos Informavimo, žemdirbių mokymo, švietimo ir tyrimų programos 01.33 vykdymui, tuo pačiu ir Mokymo metodikos centro išlaikymui, 2008 metais gavo ir panaudojo 1147,6 tūkst Lt biudžeto asignavimų.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių³⁸ 81 punktu, asignavimų valdytojai, organizuodami programų, finansuojamų iš valstybės biudžetų, vykdymą, turi teisę Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka iš įmonių, įstaigų ir organizacijų pirkti tik tas paslaugas ir darbus, kurie nepriskirti asignavimų valdytojo ar jam pavaldžių biudžetinių įstaigų funkcijoms.

³³ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006-05-24 įsakymas Nr. 3D-211 „Dėl ūkių apskaitos duomenų tinklo kūrimo ir įgyvendinimo darbų finansavimo taisyklių“ (2006-10-16 įsakymo Nr. 3D-399 redakcija).

³⁴ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (2006-06-27 įstatymo Nr. X-736 redakcija).

³⁵ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas (2003-12-23 įstatymo Nr. IX-1946 redakcija).

³⁶ Ten pat.

³⁷ Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas, 1995-12-05 Nr. I-1113.

³⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimas Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ (2005-06-21 nutarimo Nr. 687 redakcija).

Žemės ūkio ministerija šių teisės aktų nuostatų nesilaikė ir iš jam pavaldaus Mokymo metodikos centro jo nuostatų³⁹ 7 ir 8.1, 8.3 – 8.6, 8.8 - 8.12, 8.16, 8.18, 8.21 punktuose numatytų uždavinių ir funkcijų vykdymą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai programos (66.01) lėšų 2008 metais įsigijo paslaugų už 441 501,48 Lt supaprastinto atviro konkurso būdu pagal 2006-04-07 sutartį Nr. 8P-106/1M-2, sutarties 2.2.3 punkte numatytas atsiskaitymas pagal pateiktas sąskaitas faktūras (sutartis pratęsta 2007-12-29 susitarimu Nr. 8P-932/42 ir 2008-03-31 susitarimu Nr. 8P-076/56). Žemės ūkio ministerija neužtikrino Biudžeto sandaros įstatymo⁴⁰ 5 straipsnio 1 dalies 7 punkte biudžeto asignavimų valdytojui numatytos pareigos užtikrinti programų vykdymo ir paskirtų asignavimų naudojimo teisėtumą ir ekonomiškumą.

Žemės ūkio ministerija jos programoms vykdyti reikalingų darbų ir paslaugų atlikimą 20 339 100,38 Lt (4 371 200,17+13 858 398,73+1 668 000+441 501,48) suma finansavo ir įsigijo nesivadovaudama teisės aktų nustatyta tvarka.

Žemės ūkio ministerija, Mokymo metodikos centro išlaikymą ir jo nuostatuose numatytą uždavinių ir funkcijų vykdymą finansuodama pagal sąmatas Biudžeto sandaros įstatymo nustatyta tvarka ir papildomai iš Mokymo metodikos centro pirkdama jo nuostatuose numatytų funkcijų vykdymo paslaugas, valstybės biudžeto lėšas naudojo neekonomiškai.

Mokymo metodikos centras pagal 2006-04-07 sutartį Nr. 8P-106/1M-2 iš Žemės ūkio ministerijos seminarų ir konferencijų žemės ūkio sektorių administruojančių institucijų darbuotojams, konsultantams ir žemdirbiams organizavimui gautas valstybės biudžeto lėšas 441 501,48 Lt apskaitė kaip Specialiosios žemės ūkio biudžetinių įstaigų mokamų paslaugų teikimo programos pajamas. Nors šios sutarties dalykas numatytas Mokymo metodikos centro nuostatų 7 ir 8.1, 8.3 – 8.6, 8.8 - 8.12, 8.16, 8.18, 8.21 punktuose bei dalies darbuotojų pareigybių aprašymuose, Mokymo metodikos centro direktorius su Mokymo metodikos centro darbuotojais šių darbų vykdymui sudarė autorines sutartis. Mūsų nuomone Mokymo metodikos centro nuostatuose numatytus uždavinius ir funkcijas direktorius pavaldiems darbuotojams turėjo pavesti atlikti pagal darbo sutartis.

Mokymo metodikos centro direktorius pagal 2006-04-07 sutartį Nr. 8P-106/1M-2 gautas lėšas naudojo neekonomiškai, neracionaliai ir netaupiai, nes atlikti sutartyje numatytus darbus pagal autorines sutartis Mokymo metodikos centro darbuotojams pavedė neatsižvelgdamas į tai, kad šių funkcijų vykdymas numatytas Mokymo metodikos centro nuostatuose ir Mokymo metodikos centro dalies darbuotojų pareigybių aprašymuose.

³⁹ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005-03-15 įsakymas Nr. 3D-141 „Dėl Darbo ekonomikos ir mokymo metodikos tarnybos pavadinimo pakeitimo ir programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centro nuostatų patvirtinimo“.

⁴⁰ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas (2003-12-23 įstatymo Nr. IX-1946 redakcija).

Dalis Mokymo metodikos centro sudarytų autorinėse sutartyse numatytų darbų neatitinka Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo⁴¹ 4 straipsnyje numatytų autorių teisių objektų ir pagal to paties įstatymo 39 straipsnio 3 dalį neturėjo būti laikomos autorinėmis, tai yra „mokymo programų redagavimas“ (2008-10-30 autorinė sutartis Nr. 14AS-172) ar viešojo pirkimo techninės dokumentacijos rengimas (2008-07-17 autorinė sutartis Nr. 14AS-213, 08-07-17 autorinė sutartis Nr.14AS-214).

Atkreiptinas dėmesys į parengtų mokymo programų pagal autorines sutartis parengtas recenzijas. Mūsų nuomone, jos yra įvertintos nemaža pinigine verte (nuo 1000 iki 7000 Lt), tačiau mūsų požiūriu yra pernelyg trumpos, formalios ir abstrakčios.

Audito metu pagal pasirinktas 92 autorines sutartis mums buvo pateiktos Mokymo metodikos centro Viešojo pirkimo komisijos parengtos tiekėjų apklausos (minėtoje sutartyje numatytiems darbams atlikti) pažymos. Nustatyta, kad 87 autorinės sutartys sudarytos apklausus vienintelį tiekėją, nenurodžius tokio pasirinkimo priežasčių ir patvirtinus tiekėjo prašomą kainą. Mūsų vertinimu, tiekėjų apklausos buvo atliktos formaliai, dėl to mes negalime patvirtinti, kad autorinių darbų pirkimai leido pasirinkti naudingiausią ir ekonomiškiausią pasiūlymą. Pažymėtina, kad 2008-10-13 tiekėjų apklausos pažymą dėl „Jaunųjų ūkininkų kompetencijos ugdymo“ mokymo medžiagos parengimo už 3000 Lt sumą, neatsižvelgdamas į pasirašytą nešališkumo deklaraciją, parengė pats tiekėjas (autorius, Mokymo metodikos centro darbuotojas, Viešojo pirkimo komisijos narys), 2008-07-02 tiekėjų apklausos pažymoje dėl „Verslo politikos ir teisės“ bei „Verslo planų rengimo ir administravimo“ mokymo metodinės medžiagos parengimo už 5000 Lt sumą tiekėjo parinkimą patvirtino pats tiekėjas (autorius, Mokymo metodikos centro direktorius, Viešojo pirkimo komisijos pirmininkas).

Mokymo metodikos centro direktorius nevykdė Biudžetinių įstaigų įstatymo 8 straipsnio 5 dalyje⁴² numatytos pareigos iš asignavimų valdytojo gautus asignavimus naudoti racionaliai ir taupiai, neužtikrino Viešųjų pirkimų įstatymo⁴³ 3 straipsnio 1 dalyje nustatytų lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir skaidrumo principų, neužtikrino to paties straipsnio 2 dalyje pirkimo tikslo sudaryti pirkimo sutartį racionaliai naudojant tam skirtas lėšas pasiekimo.

Tiekėjai (autoriai) 2006-04-07 sutartyje Nr. 8P-106/1M-2 numatytiems darbams atlikti buvo parinkti galimai neskaidriai. Mokymo metodikos centro direktorius pagal 2006-04-07 sutartį Nr. 8P-106/1M-2 gautas lėšas naudojo neekonomiškai, neracionaliai ir netaupiai, nes tiekėjų apklausos atliktos formaliai.

Be to, kai kuriems autorinėse sutartyse numatytiems darbams atlikti (paskaitų skaitymas, praktinių užsiėmimų vedimas kitose vietovėse) tomis dienomis Mokymo metodikos centro

⁴¹ Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas (2006-10-12 įstatymo Nr.X-855 redakcija).

⁴² Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas, 1995-12-05 Nr. I-1113.

⁴³ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas (2005-12-22 įstatymo Nr. X-471 redakcija).

direktoriaus įsakymais atitinkamiems Mokymo metodikos centro darbuotojams buvo įformintos komandiruotės, dienpinigiai bei sumokėtas darbo užmokestis.

Kitą dalį autorinių sutarčių Mokymo metodikos centras sudarė su Žemės ūkio ministerijos darbuotojais, kur taip pat kai kuriems autorinėse sutartyse numatytiems darbams atlikti (paskaitų skaitymas, praktinių užsiėmimų vedimas kitose vietovėse) tomis dienomis Žemės ūkio ministerijos valstybės sekretoriaus potvarkiais atitinkamiems Ministerijos darbuotojams buvo įformintos komandiruotės, išmokėti kelionės pinigai (arba į kitą vietovę vyko tarnybiniu transportu), dienpinigiai bei sumokėtas darbo užmokestis.

Dalį autorinių sutarčių Mokymo metodikos centras sudarė ir su Ministerijai pavaldžios įstaigos – Valstybinės augalų apsaugos tarnybos darbuotojais, kur taip pat kai kuriems autorinėse sutartyse numatytiems darbams atlikti (paskaitų skaitymas, praktinių užsiėmimų vedimas kitose vietovėse) tomis dienomis Valstybinės augalų apsaugos tarnybos viršininko įsakymais atitinkamiems Tarnybos darbuotojams buvo įformintos komandiruotės, išmokėti kelionės pinigai bei sumokėtas darbo užmokestis.

Autorinėse sutartyse su Žemės ūkio ministerijos, Mokymo metodikos centro bei Valstybinės augalų apsaugos tarnybos darbuotojais numatytiems darbams atlikti (paskaitų skaitymas, praktinių užsiėmimų vedimas kitose vietovėse) tarp užsakovo ir vykdytojo darbo santykiai neatsiranda. Tokios komandiruotės autorinių darbų atlikimui ir su jomis susiję mokėjimai neatitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-04-29 nutarimu⁴⁴ Nr. 526 patvirtintų Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių 2 punkte nurodytos komandiruotės sąvokos – tai darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartį išvykimas tam tikram laikui iš nuolatinės darbo vietos įstaigos vadovo arba jo įgalioto asmens siuntimu atlikti tarnybinio pavedimo. Žemės ūkio ministerijos, Mokymo metodikos centro ir Valstybinės augalų apsaugos tarnybos darbuotojai autorinėse sutartyse numatytus darbus turėjo atlikti laisvu nuo darbo pagal darbo sutartį laiku.

Mokymo metodikos centras, Žemės ūkio ministerija ir Valstybinė augalų apsaugos tarnyba neteisėtai siuntė savo darbuotojus į komandiruotes atlikti autorinėse sutartyse numatytus darbus ir neteisėtai išmokėjo su tuo susijusias išmokas.

Mokymo metodikos centras pagal 2006-04-07 sutartį Nr. 8P-106/1M-2 iš Žemės ūkio ministerijos gautas 441 501,48 Lt valstybės biudžeto lėšas apskaitė kaip Specialiosios žemės ūkio biudžetinių įstaigų mokamų paslaugų teikimo programos pajamas. Todėl Žemės ūkio ministerijos suvestinėje finansinėje atskaitomybėje tos pačios Žemės ūkio ministerijos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai programos išlaidos parodytos ir kaip Žemės ūkio ministerijos Specialiosios žemės ūkio

⁴⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-04-29 nutarimu Nr. 526 „Dėl Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių patvirtinimo“ (2007-03-28 nutarimo Nr.298 redakcija).

biudžetinių įstaigų mokamų paslaugų teikimo pajamos. Mūsų nuomone, tai iškreipia 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo ataskaitos duomenis.

Ministerijai pavaldi įstaiga – Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba su Lietuvos mėšinių galvijų augintojų ir gerintojų asociacija (paramos gavėju) sudarė 2008-06-17 sutartį Nr.11F-32 (sutarties pakeitimas 2006-09-26 Nr. 11F-32/99) vadovaudamasi žemės ūkio ministro 2007-04-18 įsakymu Nr. 3D-166 patvirtintomis Paramos veislininkystei taisyklėmis⁴⁵, nors tuo metu jau galiojo žemės ūkio ministro 2008-06-02 įsakymu Nr. 3D-302 patvirtintos naujos Paramos veislininkystei taisyklės⁴⁶. Valstybinės gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba patvirtino pagal šią sutartį Lietuvos mėšinių galvijų augintojų ir gerintojų asociacijos pateiktą išlaidų sąmatos vykdymo 2008 metais ataskaitą, nors šioje ataskaitoje buvo nurodytos 60 000 Lt autorinio atlyginimo už gyvulių eksterjero vertinimą išlaidos, kurios nei pagal žemės ūkio ministro 2008-06-02 įsakymu Nr. 3D-302 patvirtintų Paramos veislininkystei taisyklių⁴⁷ 4 punktą, nei pagal Žemės ūkio ministro 2007-04-18 įsakymu Nr. 3D-166 patvirtintų Paramos veislininkystei taisyklių⁴⁸ 4 punktą negalėjo būti laikomos tinkamomis finansuoti. Be to, vykdant sutartį Lietuvos mėšinių galvijų augintojų ir gerintojų asociacijos užpildyti karvių ir kitų galvijų įvertinimo balais ir gretutinių teisių įstatymo⁴⁹ 4 straipsnyje numatytų autorių teisių objektų ir pagal to paties įstatymo 39 straipsnio 3 dalį neturėjo būti laikomos autorinėmis.

Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba neteisėtai padarė 60 tūkst. Lt kasinių ir faktinių išlaidų.

Lietuvos valstybinis žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centras apmokėjo 24 998 Lt kelionių organizavimo bendrovei už nesuteiktas būsimas paslaugas be sutartinio pagrindo pagal pateiktą 2008-12-31 PVM sąskaitą faktūrą Nr. 0125885. Be sutartinio pagrindo pateiktos PVM sąskaitos faktūros apmokėjimas nėra pakankamai apskaitos dokumentais pagrįsta ūkinė operacija, todėl Žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centras pažeidė Buhalterinės apskaitos įstatymo⁵⁰ 12 straipsnio 1 dalies nuostatas. Žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centras 2008-12-31 turėjo nepadengto 1057,9 tūkst. Lt kreditinio įsiskolinimo, todėl be sutartinio pagrindo mokėdamas avansu už būsimas paslaugas nesilaikė Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių⁵¹ 79 punkte įtvirtinto reikalavimo sutaupytus asignavimus išlaidoms pirmiausiai naudoti kreditiniam įsiskolinimui dengti. Pasirinkdamas šį kelionių organizavimo paslaugos teikėją

⁴⁵ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007-04-18 įsakymu Nr. 3D-166 patvirtintos Paramos veislininkystei taisyklės.

⁴⁶ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008-06-02 įsakymu Nr. 3D-302 patvirtintos Paramos veislininkystei taisyklės.

⁴⁷ Ten pat.

⁴⁸ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007-04-18 įsakymu Nr. 3D-166 patvirtintos Paramos veislininkystei taisyklės.

⁴⁹ Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas (2006-10-12 įstatymo Nr. X-855 redakcija).

⁵⁰ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574.

⁵¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ (2008-07-09 nutarimo Nr. 720 redakcija).

Žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centras nesivadovavo Viešųjų pirkimų įstatymo⁵² 85 straipsnio nuostatomis ir pirkimą atliko netaikydamas nei vieno Žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centro viešųjų supaprastintų pirkimų taisyklių 92 punkte numatytų būdų⁵³.

Žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centras, nesivadovaudamas teisės aktų reikalavimais, padarė 25 tūkst. Lt išlaidų.

3. Kiti pastebėjimai

1. Žemės ūkio ministro patvirtintų Valstybinės mašinų bandymo stoties (toliau – Stotis) nuostatų⁵⁴ 7.1, 7.4, 7.5, 7.6, 7.13 punktuose nurodytos funkcijos atitinka Viešojo administravimo įstatymo⁵⁵ 15 straipsnio 1 dalies 2 punkte numatytas administracines paslaugas, nuostatų 7.6 ir 7.7 punktuose nurodytos funkcijos atitinka Viešojo administravimo įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje numatytas verslo subjektų veiklos priežiūros ir kontrolės funkcijas. Viešojo administravimo įstatymo 15 straipsnio 2 dalyje ir 9 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad šių viešojo administravimo sričių funkcijas gali vykdyti tik viešojo administravimo subjektai. Ankstesnio audito metu (Raštas 2007-10-18 Nr. S-(10-1.10.1-1945 „Dėl vidaus kontrolės ir 2007 metų trijų ketvirčių finansinės atskaitomybės vertinimo rezultatų“ Žemės ūkio ministerijai buvo nurodyta inicijuoti Stoties priskyrimą viešojo administravimo įstaigoms, tačiau ministerijų, Vyriausybės kanceliarijos, Vyriausybės įstaigų ir įstaigų prie ministerijų, kitų valstybės institucijų ir įstaigų sąrašė pagal grupes⁵⁶ Stotis nepriskiriama prie viešojo administravimo subjektų.

Ministerijai pavaldžios įstaigos nesilaikė Biudžeto sandaros įstatymo⁵⁷ 10 straipsnio 3 dalyje nurodyto draudimo savo vardu priimti skolinius įsipareigojimus. Lietuvos valstybinis žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centras 2004-04-01 įsigijo naują automobilį VW CADDY COMBI pagal finansinio lizingo sutartį Nr. LT006204/8T-15B (turto išpirkimo laikotarpio pabaiga 2009-06-30); Valstybinė kiaulių veislininkystės stotis 2007-05-24 įsigijo 2 naujus automobilius – RENAULT MIDLUM ir RENAULT MASCOTT pagal finansinio lizingo sutartis Nr. S2007-050036-01 ir Nr. S-2007-050036-02 (turto išpirkimo laikotarpio pabaiga 2010-11-10).

Įvertinus Ministerijos atsakingų asmenų atstovavimą valstybės interesams AB „Jonavos grūdai“ (valstybei priklauso 70,1 proc. akcijų) ir AB „Marijampolės regiono veislininkystė“ (valstybei priklauso 88,5 proc. akcijų) nustatyta, kad atstovavimo kontrolės sistema yra sukurta, bet iš dalies neveikia ir neužtikrina tinkamo valstybės interesų atstovavimo:

⁵² Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas (2008-07-03 įstatymo Nr. X-1673 redakcija).

⁵³ Lietuvos Respublikos valstybinio žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centro generalinio direktoriaus 2008-10-01 įsakymas Nr. 1A-93 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybinio žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centro viešųjų supaprastintų pirkimų taisyklių patvirtinimo“.

⁵⁴ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005-07-01 įsakymas Nr. 3D-329 „Dėl valstybinės mašinų bandymų stoties nuostatų“.

⁵⁵ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (2006-06-27 įstatymo Nr. X-736 redakcija).

⁵⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-04-24 nutarimas Nr. 358 „Dėl ministerijų, Vyriausybės kanceliarijos, Vyriausybės įstaigų ir įstaigų prie ministerijų, kitų valstybės institucijų ir įstaigų sąrašo pagal grupes patvirtinimo ir kai kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pripažinimo netekusiais galios“.

⁵⁷ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas (2003-12-23 įstatymo Nr. IX-1946 redakcija).

1. AB „Jonavos grūdai“:

1.1. įgaliotinis ir Stebėtojų tarybos nariai, atstovaujantys valstybės interesus, neužtikrino Žemės ūkio ministro 2008-02-13 įsakymu Nr. 3D-65 patvirtintų Atstovavimo valstybei bendrovėse taisyklių⁵⁸ 21.7 punkto įgyvendinimo, kad bendrovės vadovas turi būti renkamas konkurso būdu bei su juo būtų sudaryta terminuota sutartis;

1.2. Ministerijoje sudaryta valstybei priklausančių akcijų atstovavimo procesui koordinuoti komisija nesivadovavo Žemės ūkio ministro 2002-08-01 įsakymo Nr. 287 „Dėl komisijos sudarymo“ 2.5 ir 2.6 punktuose nurodytais reikalavimais, nes nesvarstė valdybos narių, administracijos vadovo skyrimo bei atleidimo klausimų;

1.3. stebėtojų tarybos ir valdybos nariai, atstovaujantys valstybės interesus, nesivadovavo Žemės ūkio ministerijos pasiūlytų ir akcinių bendrovių bei uždarytų akcinių bendrovių stebėtojų tarybos ar valdybos nariais išrinktų valstybės tarnautojų veiklos šiuose bendrovių valdymo organuose taisyklių⁵⁹ (toliau – Taisyklės) 4 ir 9 punktuose nurodytais reikalavimais, nes stebėtojų tarybos ir valdybos nariai nepateikė kuruojančiam viceministrui ataskaitų, kurias pasibaigus kalendoriniams metams, iki sausio 31 d. turėjo pateikti;

1.4. pagal AB „Jonavos grūdai“ bendro stebėtojų tarybos ir valdybos posėdžio 2007-01-19 protokolą Nr. 1/1 stebėtojų tarybos posėdžiui vadovavo valdybos pirmininkas ir bendrovės generalinis direktorius. Tai prieštarauja Akcinių bendrovių įstatymo⁶⁰ 32 straipsnio 2 dalies nuostatai, kad stebėtojų taryba neturi teisės jos kompetencijai priskirtų funkcijų pavesti ar perduoti vykdyti kitiems bendrovės organams, taip pat to paties įstatymo 31 straipsnio 1 dalies nuostatai, kad stebėtojų tarybos veiklai vadovauja jos pirmininkas. Norėtumėm atkreipti dėmesį, kad bendram posėdžiui sekretoriavo Ministerijos įgaliotinis ir stebėtojų tarybos narys.

2. AB „Marijampolės regiono veislininkystė“:

2.1. įgaliotinis ir Stebėtojų tarybos nariai, atstovaujantys valstybės interesus, neužtikrino Atstovavimo valstybei bendrovėse taisyklių⁶¹ 21.7 punkte nurodyto reikalavimo laikymosi, kad su bendrovės vadovu būtų sudaryta terminuota sutartis;

2.2. Ministerijoje sudaryta valstybei priklausančių akcijų atstovavimo procesui koordinuoti komisija nesivadovavo Žemės ūkio ministro 2002-08-01 įsakymo Nr. 287 „Dėl komisijos sudarymo“ 2.5 ir 2.6 punktuose nurodytais reikalavimais, nes nesvarstė valdybos narių, administracijos vadovo skyrimo bei atleidimo klausimų;

⁵⁸ Žemės ūkio ministro 2008-02-13 įsakymas Nr. 3D-65 „Dėl atstovavimo valstybei bendrovėse taisyklių patvirtinimo“.

⁵⁹ Žemės ūkio ministro 2001-10-31 įsakymas Nr. 369 „Dėl Žemės ūkio ministerijos pasiūlytų ir akcinių bendrovių bei uždarytų akcinių bendrovių stebėtojų tarybos ar valdybos nariais išrinktų valstybės tarnautojų veiklos šiuose bendrovių valdymo organuose taisyklių patvirtinimo“.

⁶⁰ Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas (2003-12-11 įstatymo Nr. IX-1889 redakcija).

⁶¹ Žemės ūkio ministro 2008-02-13 įsakymas Nr. 3D-65 „Dėl atstovavimo valstybei bendrovėse taisyklių patvirtinimo“.

2.3. stebėtojų tarybos ir valdybos nariai, atstovaujantys valstybės interesus, nesivadovavo Taisyklių⁶² 4 ir 9 punktuose nurodytais reikalavimais, nes stebėtojų tarybos ir valdybos nariai nepateikė kuruojančiam viceministrui ataskaitų, kurias pasibaigus kalendoriniams metams, iki sausio 31 d. turėjo pateikti;

2.4. žemės ūkio ministro 2008-04-02 įsakymu Nr. 3D-184 Valstybinės gyvulių veislininkystės priežiūros tarnybos viršininko pavaduotojas deleguotas į AB „Marijampolės regiono veislininkystė“ valdybą. Tačiau AB „Marijampolės regiono veislininkystės“ stebėtojų taryba nutarė Valstybinės gyvulių veislininkystės priežiūros tarnybos viršininko pavaduotoją skirti valdybos nariu tik 2008-11-12 (2008-11-12 protokolas Nr. 3A). Be to, susipažinus su 2007-2008 metų Valdybos protokolais, nustatyta, kad valdybos posėdžiuose nedalyvavo Ministerijos atstovas.

2.5. žemės ūkio ministras 2008-04-02 įsakymu Nr. 3D-184 paskyrė įgaliotiniu AB „Marijampolės regiono veislininkystė“ Ministerijai pavaldžios įstaigos – Valstybinės gyvulių veislininkystės priežiūros tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos Galvijininkystės skyriaus vedėją. Mūsų nuomone, Ministerija valdanti valstybei priklausančias AB „Marijampolės regiono veislininkystė“ akcijas, dalį akcijų atstovavimo funkcijų perduoti Ministerijai pavaldžios biudžetinės įstaigos darbuotojui negalėjo.

2.6. AB „Marijampolės regiono veislininkystė“ įstatuose nustatyta, kad pagrindinė bendrovės vykdoma veikla yra dirbtinio apsėklinimo veikla. Norime atkreipti dėmesį, kad Valstybinės gyvulių veislininkystės priežiūros tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos darbuotojams gali būti sunku išvengti interesų konflikto ir objektyviai kontroliuoti tikslinį veislininkystei skirtų lėšų panaudojimą bei veislinių gyvulių ir spermos įsigijimą bei panaudojimą tolesniam veisimui.

4. Rekomendacijos

Atsižvelgdami į ataskaitoje išdėstytus dalykus, kurie yra reikšmingi ir turėjo įtakos asignavimų valdytojo finansinės atskaitomybės duomenims, Žemės ūkio ministerijos vadovybei rekomenduojame:

1. Užtikrinti, kad ministerijai pavaldžios įstaigos – Lietuvos valstybinio žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centro apskaitoje įregistruoti 7 801 426 Lt vertės pastatai ir statiniai būtų įregistruoti Nekilnojamojo turto registre.
2. Imtis priemonių, kad ministerijai pavaldi įstaiga – Lietuvos valstybinis žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centras tvarkytų auginamų žuvų apskaitą.

⁶² Žemės ūkio ministro 2001-10-31 įsakymas Nr. 369 „Dėl Žemės ūkio ministerijos pasiūlytų ir akcinių bendrovių bei uždarytų akcinių bendrovių stebėtojų tarybos ar valdybos nariais išrinktų valstybės tarnautojų veiklos šiuose bendrovių valdymo organuose taisyklių patvirtinimo“.

3. Sustiprinti kontrolės procedūras, kurios užtikrintų teisingą buhalterinės apskaitos tvarkymą ir finansinės atskaitomybės sudarymą.
4. Užtikrinant AgroBalt prekės ženklo naudojimo teisėtumą, su Lietuvos žemės ūkio universitetu sudaryti teisės aktus atitinkančią sutartį, užtikrinti šio ženklo racionalų ir efektyvų naudojimą;
5. Ministerijai pavaldžias įstaigas finansuoti pagal programų sąmatas.
6. Ministerijos programoms vykdyti reikalingus darbus ir paslaugas pirkti tik tada, kai jų vykdymas nėra priskirtas ministerijai pavaldžių įstaigų funkcijoms. Darbus ir paslaugas, kurie nepriskirti ministerijai ir jai pavaldžių įstaigų funkcijoms, įsigyti Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka.
7. Užtikrinti, kad ministerijai pavaldžios įstaigos – Programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centro darbuotojai įstaigos nuostatuose ir pareigybių aprašymuose numatytas funkcijas atliktų pagal darbo sutartis.
8. Užtikrinti, kad ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų darbuotojai į tarnybines komandiruotes būtų siunčiami tik tarnybiniais pavedimams vykdyti.
9. Užtikrinti, kad ministerijai pavaldi įstaiga – Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba, skirdama paramos gyvulių veislininkystei lėšas, laikytųsi patvirtintų taisyklių.
10. Inicijuoti ministerijai pavaldžios įstaigos – Valstybinės mašinų bandymų stoties priskyrimą viešojo administravimo įstaigoms.
11. Užtikrinti tinkamą valstybei priklausančių akcijų atstovavimą.

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė apie kitus pastebėjimus, neturėjusius įtakos auditorių nuomonei, Žemės ūkio ministeriją ir jai pavaldžias biudžetines įstaigas informavo raštais: 2008-12-23 Nr. S-(10-1.10.1)-2414, 2009-15-21 Nr. S-(10-1.10.1)-1177, Nr. S-(10-1.10.1)-1178, Nr. S-(10-1.10.1)-1179, Nr. S-(10-1.10.1)-1180, Nr. S-(10-1.10.1)-1181.

1-ojo audito departamento direktorė

Vita Jurkevičienė

1-ojo audito departamento vyriausioji valstybinė auditorė

Aina Aleškevičienė

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Lietuvos Respublikos
žemės ūkio ministerijoje
atlikto finansinio (teisėtumo)
audito rezultatų“ priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Rekomendacijos eilės numeris	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1	2	3	4	5
1	<p>Rekomenduojame</p> <p>1. Užtikrinti, kad Ministerijos pavaldžios įstaigos – Lietuvos valstybinio žuivaisos ir žuvininkystės tyrimų centro apskaitoje įregistruoti 7 801 426 Lt vertės pastatai ir statiniai būtų įregistruoti Nekilnojamojo turto registre.</p> <p>2. Imtis priemonių, kad Ministerijai pavaldi įstaiga – Lietuvos valstybinis žuivaisos ir žuvininkystės tyrimų centras tvarkytų auginamų žuvų apskaitą.</p> <p>3. Sustiprinti kontrolės procedūras, kurios užtikrintų teisingą buhalterinės apskaitos tvarkymą ir finansinės atskaitomybės sudarymą.</p> <p>4. Užtikrinant AgroBalt prekės ženklo naudojimo teisėtumą, su Lietuvos žemės ūkio universitetu sudaryti teisės aktus atitinkančią sutartį, užtikrinti šio ženklo racionalų ir efektyvų naudojimą;</p> <p>5. Ministerijai pavaldžias biudžetines įstaigas finansuoti pagal programų sąmatas.</p> <p>6. Ministerijos programų vykdymui reikalingus darbus ir paslaugas pirkti tik tada, kai jų vykdymas nėra priskirtas Ministerijos pavaldžių įstaigų funkcijoms. Darbus ir paslaugas, kurie nepriskirti Ministerijos ir jos pavaldžių įstaigų funkcijoms, įsigyti</p>	<p>Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai</p>	<p>Rekomendacijų įgyvendinimas:</p> <p>1. Bus įgyvendinta Lietuvos valstybinio žuivaisos ir žuvininkystės tyrimų centro. Šiems darbams atlikti reikia apie 230 tūkst. Lt. Centras kreipėsi į Ministeriją dėl lėšų skyrimo dar 2007-07-03 raštu Nr. 4A – 462. 2008 m. atliko preliminarią darbų atlikimo tiekėjų apklausą, vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu. Lėšų poreikis buvo numatytas planuojant 2009 m. biudžeto projektą rašte 2008-07-17 Nr. 4A-516, tačiau lėšos nebuvo skirtos.</p> <p>2. Bus įgyvendinta Lietuvos valstybinio žuivaisos ir žuvininkystės tyrimų centro. Atsižvelgiant į Valstybės kontrolės rekomendaciją, žuvų apskaita bus vedama balansinėje sąskaitoje 050.</p> <p>3. Bus įgyvendinta. Atitaisome buhalterinėje apskaitoje atvaizduotą 7 500 000 Lt debetinę skolą, skirtą pasėlių draudimo įmokų žemės ūkio veiklos subjektams ir draudimo įmonių išlaidų kompensavimui, darydami šiuos įrašus. Dėl cukraus pramonės restruktūrizavimo mokėtinų sumų surinkimo ir įmokėjimo į valstybės biudžetą, kurios po to pervedamos į ES biudžetą, apskaitos tvarkymo, kreipimės raštu į LR Finansų ministeriją.</p> <p>4. Bus įgyvendinta. Artimiausiu metu Žemės ūkio ministerija svarstys klausimą dėl įsigyto AgroBalt prekės ženklo ir priims sprendimą.</p> <p>5. Rengiant 2010 metų biudžeto projektą pavaldžių biudžetinių įstaigų finansavimas bus planuojamas pagal programų sąmatas.</p> <p>6. Bus įgyvendinta. Darbai ir paslaugos reikalingi ministerijos program vykdymui, bus perkami tik tada, kai jų vykdymas nėra priskirtas ministerijos pavaldžių įstaigų funkcijoms.</p> <p>7. Bus įgyvendinta. Ministerija įpareigojo Programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centro direktorę išsiaiškinti</p>	<p>Nuolat</p> <p>2010 metų sausio mėn.</p> <p>2009 12 31</p> <p>Nuolat</p> <p>Nuolat</p>

Rekomendacijos eilės numeris	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
	<p>Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka.</p> <p>7. Užtikrinti, kad Ministerijos pavaldžios įstaigos – Programos “Leader” ir žemdirbių mokymo metodikos centro darbuotojai įstaigos nuostatuose ir pareigybių aprašymuose numatytas funkcijas atliktų pagal darbo sutartis.</p> <p>8. Užtikrinti, kad Ministerijos ir jos pavaldžių įstaigų darbuotojai į tarnybines komandiruotes būtų siunčiami tik tarnybinių pavedimų vykdymui.</p> <p>9. Užtikrinti, kad Ministerijai pavaldi įstaiga – Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba, skirdama paramos gyvulių veislininkystei lėšas laikytųsi patvirtintų taisyklių.</p> <p>10. Inicijuoti Ministerijos pavaldžios įstaigos – Valstybinės mašinų bandymų stoties priskyrimą viešojo</p> <p>11. Užtikrinti tinkamą Valstybei priklausančių akcijų atstovavimą.</p>		<p>Valstybinio audito pastabas, išvadas bei rekomendacijas dėl Centro darbuotojų dalyvavimo Mokymo programų bei dalykinės dalomosios medžiagos rengime bei seminarų organizavime, priimti atitinkamus sprendimus bei numatyti priemones užtikrinančias skaidrų lėšų panaudojimą. Ministerija atidžiau kontroliuos kad lėšos būtų naudojamos ekonomiškai.</p> <p>8. Bus įgyvendinta. Ministerija išnagrinės Valstybinio audito pateiktas pastabas, išvadas bei rekomendacijas dėl ministerijos ir jos pavaldžių institucijų darbuotojų siuntimo į komandiruotes, ir atsižvelgiant į komandiruotės tikslus (jei komandiruotė susijusi tik su autorinėse sutartyse numatytų darbų atlikimu), bus siūloma sugrąžinti komandiruočių išlaidas.</p> <p>9. Bus įgyvendinta. Tarnyba 2009 m. gegužės 26 d. iš asociacijos gavo raštą, kuriame pateikiamos autorinių sutarčių sudarymo priežastys, bei sutikimas sumokėti tarp autorinės algos ir darbo užmokesčio pagal darbo sutartį susidariusį mokesčių nuo 60 tūkst. Lt skirtumą.</p> <p>10. Manome, kad keisti Valstybinės mašinų bandymo stoties teisinio statuso ir priskirti ją prie viešojo administravimo įstaigų nėra būtinumo.</p> <p>11. ŽŪM užtikrina tinkamą Valstybei priklausančių akcijų atstovavimą, vadovaujantis Atstovavimo valstybei bendrovėse taisyklėmis patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. vasario 13 d. įsakymu Nr. 3D-65 „Dėl Atstovavimo valstybei bendrovėse taisyklių patvirtinimo“.</p>	
2.	<p>Rekomenduojame</p> <p>1. Buhalterinę apskaitą tvarkyti vadovaujantis biudžetinių įstaigų apskaitą reglamentuojančiais teisės aktais.</p> <p>2. Ištaisyti audito metu pastebėtas klaidas ir neatitikimus.</p>	Lietuvos žemės ūkio bibliotekai	<p>1, 2 Bus įgyvendintos. Audito metu pateiktos bibliotekai rekomendacijos yra išnagrinėtos ir nustatytas klaidas bei neatitikimus bus pavesta ištaisyti ir laikytis nurodytų pastabų: dėl buhalterinės apskaitos tvarkymo - buhalterei, sąmatos straipsnių naudojimo – direktorei ir buhalterei, patalpų panaudos sutarties įregistravimo Nekilnojamo turto registre – direktorei. Rekomendacija bus įgyvendinta.</p>	2009 m. gruodžio mėn.
3.	<p>Rekomenduojame</p> <p>1. Buhalterinę apskaitą tvarkyti vadovaujantis biudžetinių įstaigų apskaitą reglamentuojančiais teisės aktais.</p> <p>2. Ištaisyti audito metu pastebėtas klaidas ir</p>	Valstybinei gyvulių Veislininkystės priežiūros tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos	<p>Bus įgyvendintos.</p> <p>1. Informuoti asociacijas raštu, kad darbai, už kuriuos skiriama valstybės parama veislininkystei, būtų atliekami ne autorinių, o darbo sutarčių pagrindu.</p> <p>2. Papildyti tarp Tarnybos ir paramos gavėjų sudaromas sutartis naujais punktais, nurodant, kad paramos gavėjęs įvykdęs priemonę kartu su išlaidų iš</p>	2009 metų II ketvirtis 2009-2010 metai

Rekomendacijos eilės numeris	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
4	<p>neatitikimus.</p> <p>Rekomenduojame</p> <p>1. Buhalterinę apskaitą tvarkyti vadovaujantis biudžetinių įstaigų apskaitą reglamentuojančiais teisės aktais.</p> <p>2. Ištaisyti audito metu pastebėtas klaidas.</p> <p>3. Užtikrinti, kad Centro darbuotojai darbus pagal autorines sutartis atliktų laisvu nuo darbo pagal darbo sutartį metu.</p> <p>4. Siųsti Centro darbuotojus į tarnybinės komandiruotes vadovaujantis minėtu teisės aktu.</p>	<p>Programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centrai</p>	<p>valstybės biudžeto lėšų sąmata privalo pateikti visų pagal vykdomą sutartį atliktų dokumentų kopijas.</p> <p>Rekomenduoti asociacijoms vesti atskirą buhalterinės apskaitos bylą, kurioje būtų sušegti visi su priemonės įvykdymu susiję ir išlaidas patvirtinantys dokumentai.</p> <p>Bus įgyvendinta.</p> <p>Įpareigoti Centro direktorę:</p> <p>1. Centro darbo tvarkos taisyklėse reglamentuoti Centro darbuotojų papildomą veiklą ne darbo metu ir tarnybinių komandiruočių užduočių ir kitos papildomos veiklos komandiruočių metu vykdymą.</p> <p>2. Sustiprinti asmenų, atsakingų už viešųjų pirkimų organizavimą, darbo kontrolę.</p> <p>3. Išnagrinėti valstybės audito pastabas ir, esant reikalui, ministerijos darbuotojams dirbusiems pagal autorines sutartis, siūlyti grąžinti komandiruočių išlaidas.</p> <p>4. Bus įgyvendinta.</p>	<p>2009 metų II ketvirtis</p> <p>Iki š. m. rugsėjo mėn. informuoti ministeriją apie priimtus sprendimus bei jų įgyvendinimą šalinant Lietuvos Respublikos Valstybės kontrolės nurodytus Centro veiklos trukumus.</p>
5	<p>Rekomenduojame</p> <p>1. Buhalterinę apskaitą tvarkyti vadovaujantis biudžetinių įstaigų apskaitą reglamentuojančiais teisės aktais.</p> <p>2. Tarnybos patikėjimo teise valdomą ir Nekilnojamojo turto registre įregistruotą nekilnojamąjį turtą apskaityti teisės aktų nustatyta tvarka.</p> <p>3. Ištaisyti audito metu pastebėtas klaidas ir neatitikimus.</p>	<p>Valstybinei sėklų ir grūdų tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos</p>	<p>Bus įgyvendinta.</p>	<p>2009-09-15</p>
6	<p>Rekomenduojame</p> <p>1. Visą apskaitomą ir balanse rodomą patikėjimo teise valdomą nekilnojamąjį turtą užregistruoti Nekilnojamojo turto registre.</p> <p>2. Buhalterinę apskaitą tvarkyti vadovaujantis biudžetinių įstaigų apskaitą reglamentuojančiais teisės aktais.</p> <p>3. Ištaisyti audito metu pastebėtas klaidas ir neatitikimus</p>	<p>Lietuvos valstybiniam žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centrai</p>	<p>1. Vadovaujantis LR vyriausybės 1998 m. rugpjūčio 13 d. nutarimo Nr. 1026 2 priedu Lietuvos valstybiniam žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centrai (toliau – Centrai) yra priskirti žemės sklypų dydžiai:</p> <p>Rusnės filialas – 56,7 ha</p> <p>Filialas „Vokės mokomasis padalinys“ – 32,5 ha</p> <p>Filialas „Žeimenos lašišinių žuvų veislynas“ – 538,3 ha</p> <p>Filialas „Šilavoto karpinių žuvų veislynas“ – 281,7 ha</p> <p>Filialas „Simno eksperimentinis žuvų veislynas“ – 156,4 ha</p> <p>Ignalinos filialas – 47,3 ha</p> <p>Iš viso: 1112,9 ha</p> <p>Filialams priskirti žemės sklypai yra</p>	<p>1. Iki 2010 metų liepos mėn;</p> <p>2. Nuolatos;</p> <p>3. Rekomendacijos bus įgyvendintos iki 2009 m. liepos mėn. 1 d.</p>

Rekomendacijos eilės numeris	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
			<p>užregistruoti kaip nekilnojamo turto kadastro objektai – žemė, kur yra išskirtas ir vandens plotas. Pagal žuvininkystės tvenkinių specifiką esamuose filialuose yra įrengtos įvairiarūšės tvenkinių sistemos su vandens padavimo ir numetimo kanalais, privažiavimo keliais – dambomis. Todėl per visus Centro filialus susidaro didelis skaičius kadastrinių objektų, kuriems identifikuoti, kaip nekilnojamiems daiktams, reikia sudaryti atskirų kadastrinių duomenų bylas, kurios reikalauja daug piniginių lėšų. Šiems darbams atlikti reikia apie 230 tūkst. Lt, Centras kreipėsi į Ministeriją dėl lėšų skyrimo dar 2007-07-03 raštu Nr. 4A – 462. 2008 m. atliko preliminarią darbų atlikimo tiekėjų apklausą, vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu. Lėšų poreikis buvo numatytas planuojant 2009 m. biudžeto projektą rašte 2008-07-17 Nr. 4A-516, tačiau lėšos nebuvo skirtos.</p> <p>2. Lietuvos valstybinis žuvininkystės ir žuvininkystės tyrimų centras atsižvelgęs į Valstybės kontrolės pateiktas rekomendacijas, imsis priemonių bei sudarys sąlygas kelti darbuotojų, tvarkančių buhalterinę apskaitą griežtai vadovaujantis biudžetinių įstaigų apskaitą reglamentuojančiais teisės aktais ir atsakingų asmenų už vidaus kontrolės funkcijų vykdymą, kvalifikaciją.</p> <p>3. Nustatytos klaidos, pažeidimai bei neatitikimai bus įgyvendinti.</p>	
Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais:				
Vidaus veiklos audito skyriaus vedėja Tel. 239 1215			Romualda Litvinovaitė	